

AKYAKA AFET GÖNÜLLÜLERİ

2021 Muğla Bölgesi Yangınları Müdahalelerine Destek ve Yangınları Önleyici Hazırlık Çalışmaları Çıkarılan Dersler Raporu

akyakaafet@gmail.com

İçindekiler

Özet	3
Ne olmuştu? (Arka plan bilgisi)	6
Zaman Çizelgesi	7
Biz neler yaptık? (Aktiviteler)	8
Çekirdek Ekibin Oluşumu (Koordinasyon ve iletişim)	10
Amaç ve Kapsamın Belirlenmesi ve Evrimi	13
Organogram	15
İhtiyaç Tespiti	16
Lojistik ve Tedarik	17
Kaynak Geliştirme ve Finans Yönetimi	18
Gönüllü/İnsan Kaynağı Yönetimi	19
Saha Ekibi	19
Yangın Gözlem Ekibi	20
Hayvan Refahı Ekibi	20
Mahalle Koordinasyonu Ekibi	22
Çalışma Yöntemi (Nasıl yaptık?)	25
Öğrenme-Eylem-Öğrenme Döngüsü	25
İç iletişim	25
Dış İletişim (bürokrasi, diğer gönüllü ekipler, sosyal medya)	25
Karar Verme Mekanizması	26
Çatışma Çözümleme Metodolojisi	26
Güvenlik (Fiziksel/Hukuksal/Psikolojik)	26
Sürdürülebilirlik	26
Görev Tanımları	26
Çıkarılan Dersler (Ne öğrendik?)	26
İleri Dönük Adımlar (Ne yapacağız /yapabiliriz?/ yapmalıyız?)	26
Olası Gelecekler	26
Orta ve uzun vadeli en kötü durum senaryoları	26
Vizyon (Birlikte iş yapma kültürü, potansiyelimiz, hayal ettiğimiz gelecek)	26
Potansiyel eylem alanları	26
Afet Hazırlık Altyapısının Mesken ve Köy Bazında Konsolidasyonu	26
Afet Hazırlık Eğitimleri	26
Kamu, Yerel Halk ve Özel Sektör Arasındaki Koordinasyon	26
Afet Senaryoları, Risk Değerlendirme ve Öteleme Çalışmaları	26
Gönüllü acil durum izleme müdahale ekipleri	26
Kalkınma perspektifinden sosyal ve çevresel sürdürülebilirliğe dönük adımlar	26
Sonuç	27

27 Temmuz 2021'de' Marmaris'te başlayan yangınlar Türkiye Cumhuriyeti tarihinin o güne kadarki en büyük orman yangını felaketine dönüştü. EFFIS verilerine göre yıllık orman yangınları ortalamasının %755 üzerinde bir alanın 10 gün gibi kısa bir sürede yandığı bu süreçte kendiliğinden bir araya gelen Akyaka Afet Gönüllüleri olarak öğrenimlerimizi ve önerilerimizi bu raporda derledik. Raporun amacı artık orman yangın sezonları döngüsünün başladığı öngörüsüyle, yaşam alanlarını orman yangınlarına hazırlık ve müdahale için güçlendirmek isteyen sivil inisiyatiflerin süreçlerini kolaylaştırmak ve etkilerini arttırmaktır.

Gökova'nın coğrafi olarak Marmaris - Köyceğiz - Ören yangınlarının ortasında olması ve Akyaka bölgesindeki ilk yangının çevredeki yangınlardan 7 gün sonra çıkması, bölgedeki sivil inisiyatifin örnek bir çalışma ortaya koymasına alan açmıştır. Bu sayede Akyaka ve Karabörtlen Jandarma Komutanlığı ve Orman Şefliği ile koordinasyon halinde Gökova bölgesinde çıkan toplam 8 yangına ilk 30 dakika içerisinde müdahale edilerek yayılmadan kontrol altına alınmıştır.

Bu rapor, bölgedeki 2 Jandarma Karakolu, 32 mahalli yerleşimi, yaklaşık 1000 kişilik gönüllü ekibini ve toplamda 35 tırlık bağış lojistiğini kapsayan sivil inisiyatifin oluşmasını sağlayan temel faktörleri inceleyerek farklı bölgelerde uygulanabilecek bir yol haritası/el kitabı geliştirmeyi hedeflemektedir. Marmaris yangınlarında görevli itfaiye personelleri ve ekipleri için bölgeden gelen çağrıyla, 200 sandviç hazırlanması ile başlayan ve daha fazlasını yapmak için bir araya gelenlerin oluşturduğu sivil inisiyatifin öğrenimlerinin, mahallesini afete hazır hale getirmek isteyen kişilere ilham kaynağı olmasını diliyoruz.

Öğrenimler:

1- Afet etrafında bir araya gelen sivil inisiyatiflerin en büyük gücünün tanışıklıklar üzerinden oluşan güven olduğunu anladık. Ormana sınır mahallelerde yaşayan yerel halkın bilgi ve birikimlerini, kolluk kuvvetleri ve kamu kuruluşları arasında bir tanışıklık, güven ve bilgi köprüsü oluşturarak birlikte hareket eden bir yapı geliştirmekte kullandık. Sahada geliştirdiğimiz bu güven ağı sayesinde Türkiye genelinde konuya vakıf uzmanların birikimlerinin ve duyarlı vatandaşların aynı yardımlarının efektif bir şekilde doğru noktalara yönlendirilmesinde kritik bir rol aldık.

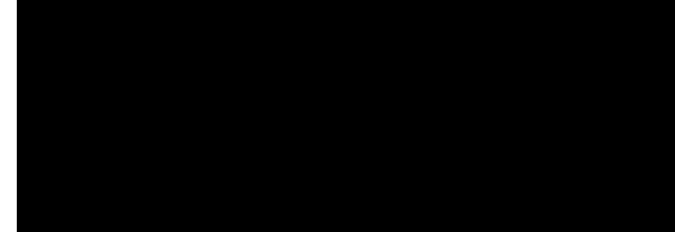
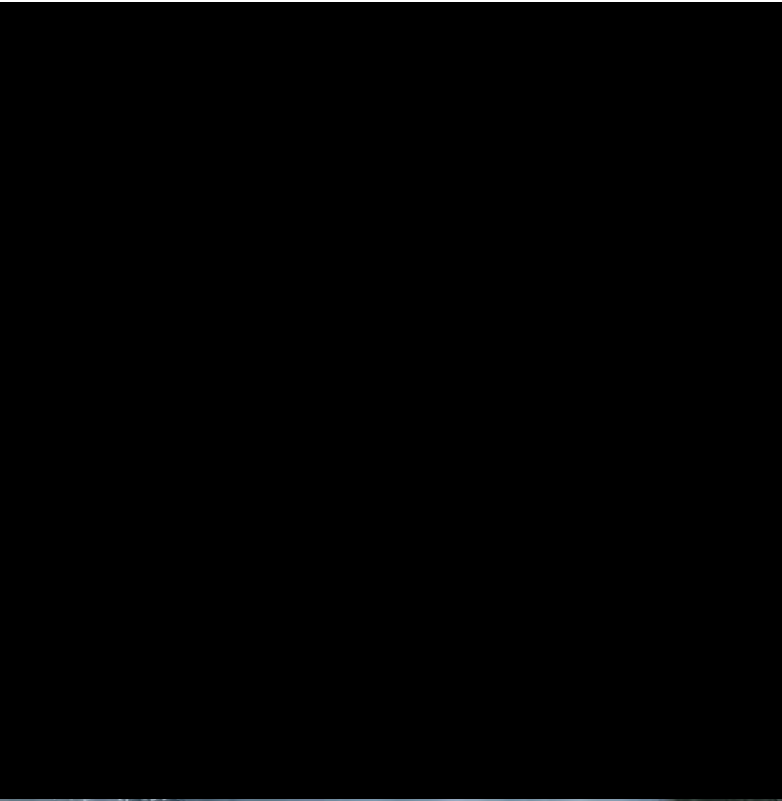
2- Yangınlardaki en kritik öğrenim, orman yangınları konusunda en etkin müdahalenin yangının başlamasını önleyici faaliyetler ile yangın çıktıktan sonraki ilk 30 dakikada yapılacak çalışmalar olduğunu göstermiştir. Bu sebeple sivil inisiyatif olarak organizasyonumuzun koordinasyon kabiliyeti arttıkça odağımızı mahallelerde jandarma karakolları ile iş birliğinde muhtarlara ve esnafa toplanan kaynakları hızlıca teslim etmeye kaydirdik.

3- Tanışıklık ve güven ortamının mahallede oluşabilmesi için geniş katımlı topluluk buluşmaları organize ederek, dezenformasyon ve bilgi kirliliğinin yaratabileceği gerginliklerin önüne geçmek ve mahalledeki yetkinlikleri ve kaynakları en doğru şekilde mobilize edecek ilişkilerin kurulmasını sağlamak en önemli hazırlık ve planlama faaliyeti olarak ortaya çıkmaktadır. Jandarma komutanlığıyla birlikte hareket eden bir sivil inisiyatif olmamız bu ilişkileri hızlı bir şekilde kurmak için gereken meşrutiyeti sağladığını gözlemledik.

4- Akyaka bölgesinde çıkan yangınların çoğunluğunun elektrik hatları ile ilgili olduğu Jandarma raporlarında görüldü. Bu kapsamda hatların geçtiği bölgelerde budama işleminin kimin sorumluluğunda olduğu konusunda bir karmaşanın olduğu, inisiyatif avukatlarımızın yaptığı çalışmada detaylarıyla ortaya çıkmıştır. Merkezi bölgelerdeki budamaların sorumluluğunun dağıtım şirketinde, dalların toplanmasının ise ilçe belediyesinde olduğu, ormanlık bölgelerden geçen yüksek gerilim hatlarının civarındaki budama görevinin ise tümüyle Orman Şefliklerine ait olduğu anlaşıldı. Sonuç olarak yangın sezon başlangıcı öncesinde ilçe belediyesi, elektrik dağıtım şirketi ve orman şefliği nezdinde hat temizliklerinin yapılması için mahalleler bazında muhtarlıklar üzerinden tespit ve taleplerde bulunması gerekliliği anlaşıldı.

Ne Olmuştü?

Zaman Çizelgesi

31 Temmuz

Yangın bölgelerinin çoğaltılması ve mevcut yangınların büyümesi.

Yangın bölgelerinden gelen ihtiyaçlar ve durumların analiz edilip olası bir yangında kendi bölgemizde ne kadar hazırlıklı olduğumuz sorusunun sorulması.

Yangının oluşumunu önleyici tedbirlerin alınması, olası bir yangını en hızlı şekilde öğrenme ve bildirme için sistem geliştirilmesi.

Ormanlık ve ağaçlık alanlarda her gün çöp toplamaya başlanması. Mahalle bazında ihtiyaç tespitlerinin yapılması. Gözlem ekiplerinin kurulması, stratejik noktaların ve nöbet saatlerinin belirlenmesi, ve iletişim ağının kurulması.

2 Ağustos

Toplanan bilgilerin ve deneyimlerin paylaşılması.

Mahallelerde bir araya gelen yerel halk ile yangın bölgelerinde çalışmalar yapan ekipler, sağlık çalışanları bir araya getirilerek bilgi ve deneyimlerinin aktarılması sağlandı.

Mahallelerden gelen bilgiler doğrultusunda yerel ihtiyaç listelerinin oluşması. İstanbul'dan gelen Afet Uzmanının desteğiyle organizasyon şeması ve görev dağılımının çıkarılması.

4 Ağustos

Akyaka'da ilk yangının ne edeyse aynı anda iki farklı noktada çıkması.

Gece saat 22:30 sularında inişilci ve Ataköy mevkiinde aynı anda yangınların başlaması ve her iki yangına da erken uyarı ile ekiplerin hızlı müdahale etmesi ve sonlandırılması. Her iki yangında da ulaşım, sekteye uğralan araç trafiğinin düzeltilmesine karar verilmesi.

1 Ağustos

Bölgemizin korunmasında yetkili olan makamlara nasıl destek verilebileceğinin görüşmek için bir araya gelinmesi.

Orman Genel Müdürlüğü (OGM) Bölge Şefi ve Akyaka Jandarma Komutanı ile toplantı yapılarak lojistik ve hazırlık konularının planlanması. OGM Bölge Şefliğinde sivillere kısa bir eğitim verildi.

Bilgi kırıltığını engellenmesi için tek bir sosyal medya hesabının kullanılmaya başlanması. Yangın bölgelerindeki yaralı veya tahliyesi gereken hayvanlar için ekiplerin kurulması.

30 Temmuz

Yangın bölgesinden gelen ihtiyaç taleplerinin artmaya başlaması ile insiyatifim kendi ihtiyaçlarının doğması, lojistik, depolama, iletişim ve koordinasyon altyapısının kurulması.

Daha çok kişiye ulaşmak için kişisel bağlantılar ile çağrılar yapılması.

10 Ağustos

Başlayan bir yangın görevli ekiplerin hızlı şekilde ulaşması ve müdahalesinin öneminin, yangın esnasında görevli ekiplere hangi ekipelere hangi malzemeler ve nasıl davranarak yardımcı olacağını muhtarlar ve yerel halk ile paylaşılması. İnsan trafiğini azaltmak için her muhtarlığın kendi malzemelerini kendi mahallelerinde depolanması öngörüldü.

Ormana sınır riskli mahallelerde yapılan tespitlerin sonucunda oluşturulan, kalıcı yangın söndürme kapasitesi kurmaya yönelik hazırlanan proje dosyası ile yakın geliştirme ekibinin doruk ile üreticiyi buluşturmak suretiyle satın alınması sağladığı 14 adet traktörle çekilen ve basınçlı su skablen tankerin ihtiyaç sahibi mahallelere iletilmesi ve muhtarlara devri.

8 Ağustos

Gökova bölgesinin yangın bölgelerine yakın olan stratejik mahallerinin belirlenmesi ile Karabörtlen Jandarma Komutanlığı ile iletişime geçilmesi.

Karabörtlen bölgesinde muhtarlar ile iletişime geçilmesi ve ihtiyaçları doğrultusunda gerekli malzemelerin temin ve teslim edilmesi.

9 Ağustos

Gökova bölgesindeki en büyük ve en uzun süren yangının başlaması.

Şirinköy Haşimbahçe mevkiinde çıkan yangına, kurulan erken uyarı sistemi ve iletişim ağı sayesinde görevli ekiplerin alana kısa sürede varması. Bölgede yaşanan diğer yangınlarda edinilen tecrübeler doğrultusunda, -Görevli ekiplerin yangın alanına ulaşması için yerel halk ve gönüllülerin yolları açtıkları için destek vermesi.

Jandarma ve Orman Şefliği ile koordinasyon içerisinde, sivil yardımışmayı kolaylaştırmak için kriz merkezini kurulması. Yangın bölgesine yakın yerlere su tanketleri ile su takviyesi sağlanması. -Yangının sırımması ve yeni yangınların başlama ihtimaline karşın bölgeye yangın tüpü temin edilmesi. -Görevli ekiplerin destek istemesi durumunda lojistik araçlarda gönüllülere verilerek üzere isya dayanıklı ekipmanlar bulundurulması. -Görevli ekipler, gönüllüler ve yerel halkın koordineli olarak çalışması ve dayanışması ile yangının kontrol altına alınması.

9 Ağustos

Gökova bölgesindeki en büyük ve en uzun süren yangının başlaması.

Şirinköy Haşimbahçe mevkiinde çıkan yangına, kurulan erken uyarı sistemi ve iletişim ağı sayesinde görevli ekiplerin alana kısa sürede varması. Bölgede yaşanan diğer yangınlarda edinilen tecrübeler doğrultusunda, -Görevli ekiplerin yangın alanına ulaşması için yerel halk ve gönüllülerin yolları açtıkları için destek vermesi.

Jandarma ve Orman Şefliği ile koordinasyon içerisinde, sivil yardımışmayı kolaylaştırmak için kriz merkezini kurulması. Yangın bölgesine yakın yerlere su tanketleri ile su takviyesi sağlanması. -Yangının sırımması ve yeni yangınların başlama ihtimaline karşın bölgeye yangın tüpü temin edilmesi. -Görevli ekiplerin destek istemesi durumunda lojistik araçlarda gönüllülere verilerek üzere isya dayanıklı ekipmanlar bulundurulması. -Görevli ekipler, gönüllüler ve yerel halkın koordineli olarak çalışması ve dayanışması ile yangının kontrol altına alınması.

15 Ağustos

Kastamonu sel felaketi

Mahallelere dağıtılan malzemelerden sonra elimizde bulunan kıyafet, tıbbi malzeme, medikal maske, kafa lambası, fener ve diğer tüm malzemeler Kastamonu Belediyesi'ne gönderilmesi.

20 Ağustos

Muhtarların isteği doğrultusunda, traktörle çekilen ve basınçlı su skablen tanketlerin bakım ve tamir ihtiyaçlarının zaman içerisinde karşılanabilmesi için Ula Belediyesi'ne zimmetine biabedel resmî devrinin sağlanması.

18 Ağustos

Ormana sınır riskli mahallelerde yapılan tespitlerin sonucunda oluşturulan, kalıcı yangın söndürme kapasitesi kurmaya yönelik hazırlanan proje dosyası ile yakın geliştirme ekibinin doruk ile üreticiyi buluşturmak suretiyle satın alınması sağladığı 14 adet traktörle çekilen ve basınçlı su skablen tankerin ihtiyaç sahibi mahallelere iletilmesi ve muhtarlara devri.

29 Temmuz

Marmaris yangın bölgesi ile ilk temas.

Yangın bölgesinden gelen çağrıya 15 kişinin katılımıyla 1 saat içerisinde 200 adet sandviç hazırlanması ve Ula Belediyesi araçlarıyla saha ulaştırılması.

Biz Neler Yaptık?

- 1- Yangın bölgelerindeki görevli ekiplerin işlerini daha iyi ve kolay yapabilmeleri için vatandaş olarak nasıl destek verebileceğimizi öğrenmek adına yetkili makamlar ile iletişime geçtik.
- 2- Yangın bölgelerinde görevli ekiplere destek veren afet koordinasyon ekiplerine destek olmak için iletişim trafiği başlattık.
- 3- Kendi bölgemizde aktif yangın olmadığı için yangın bölgelerindeki ekiplerin ihtiyaçlarını onlara ulaştırmak için depo/lojistik ve transfer desteği verdik.
- 4- Yangın esnasında veya sonrasındaki soğutma çalışmalarında insan gücüne ihtiyaç duyulması halinde orada bulunacak gönüllülerin konuyla ilgili bilgili olması için kısa eğitimler almalarını sağladık, yangın alanında uygun ekipmanlara sahip olmalarını sağladık.
- 5- Yangın bölgelerinde evleri/eşyaları/hayvanları zarar gören insanlara ihtiyaçları doğrultusunda konaklama/ulaşım/transfer/yemek konusunda destek verdik.
- 6- Yangın bölgelerinde yaralanan hayvanların tedavisinin sağlanmasını ve sahiplerine ulaştırılmasını sağladık.
- 7- Kendi bölgemizde olası bir yangının çıkmasını önlemek için ormanlık ve ağaçlık alanlarda, özellikle kamp bölgelerinde, her gün gruplar halinde çöp topladık.
- 8- Yangının ilk 30 dakikasının çok önemli olduğunu öğrendiğimiz için erken uyarı sistemi çerçevesinde gözlem ekipleri kurduk. Jandarma Komutanlığının izni ve onayı ile belirlenen kişiler ile belirlenen noktalarda nöbetleşe gözlem yapıldı.
- 9- Yangın bölgelerinden gelen ihtiyaç listelerini birleştirerek ve düzenleyerek güncel ihtiyaç listeleri oluşturduk.

10- İnternetteki bilgi kirliliğini engellemek için yayınlanan birçok bilgiyi yetkili kişilere danışmak suretiyle teyit ederek doğru bilginin paylaşılmasını sağladık.

11- Yardım etmek, destek olmak isteyen kişilerin doğru ihtiyaç listelerine ulaşmalarına yardımcı olduk.

12- Lojistik trafiğini rahatlatmak için malzemelerin tek bir alanda toplanıp araçlar ile afet koordinasyon merkezlerine, doğru malzemelerin doğru adetlerde gitmesine yardım ettik.

13- Yangın riski altındaki bölge/ mahallelerde olağan yangınlardaki deneyimler ışığında tespitler yapıldı. İhtiyaçlar belirlendi ve kaynak yönetimi ekibine iletildi.

14- Mahallelerde, muhtarların öncülüğünde, bölgedeki aktif donanımlar ve kullanıcıları belirlendi, donanım ve iletişim haritalamasına başlandı.

15- Mahallerdeki ikmal, müdahale, yönlendirme gibi teknik kapasiteler kontrol edildi. Eksikler muhtarlara iletildi.

EL
ele

Çekirdek Ekibin Oluşumu

Gönüllü bir inisiyatif olması ve önceden herhangi bir organizasyon altında bir arada hareket etmemiş kişilerden oluşan bir yapı olması sebebiyle geleneksel hiyerarşik yapılanlamadan ziyade yatay bir örgütlenme ile çalışma grupları oluşturuldu. Yetkilerini üzerlerine aldıkları görevlerin sorumluluğundan alan çekirdek ekip üyeleri bu şekilde kriz ortamında hızlı kararlar vererek ve hatalarından öğrenerek ilerledi.

Çekirdek ekip içerisinde baskı ve belirsizlik içerisinde soğukkanlı kalabilme, baskı ve yorgunluk altında çalışabilme ve en önemlisi ortak bir amaç uğruna çalışıyor olma bilinci; oluşan fikir ayrılıklarının ekibi güçlendiren deneyimlere dönüşmesini sağladı.

Öne Çıkan Faktörler:

1. İlişkiler/Güven

Sivil bir inisiyatifin ilerleyişi ve etkinliği ilişkiler arasında geliştirdiği güven ile orantılıdır. Ortak amaç için bir araya gelen insanları doğru şekilde koordine ederek hızlı bir organizasyon modelinin ortaya çıkmasındaki en önemli faktör; var olan güven ilişkilerinin diğer gruplarla birleşmesidir.

a- İlişki/Güven Ağlarının Çeşitliliği ve Derinliği

Jandarma komutanlıkları, muhtarlar, işletme sahipleri, kitesurf eğitmenleri, yöre halkı ve son yıllarda şehirden göçenler gibi çok çeşitli ilişki ağlarının varlığı ve bu ağlar içerisinde bulunan birbirlerine duydukları güvenle oluşan derinlik Akyaka Afet Gönüllüleri İnisiyatifinin hızlı ve etkin bir organizasyon oluşturmasını sağladı. Hali hazırda var olan güçlü ve derin güven ağları arasında ilişkiler kuran kişiler inisiyatifin operasyonel etkinliğini artıran bir ölçüğe gelmesinde kilit rol oynadı.

b- Ağlar Arasında Köprüler Kuranlar

Hali hazırda var olan güçlü ve derin güven ağları arasında ilişkiler kuran yerel kanaat önderleri, inisiyatifin operasyonel etkinliğini artıran bir ölçüğe gelmesinde kilit rol oynadı. Yangınlara en yakın, yangınsız bölge olma avantajıyla birlikte ortak amaç için bir araya gelen insanların doğru bir şekilde koordine ederek hızlı bir organizasyon modelinin ortaya konulmasında en önemli faktör; var olan güven ilişkilerinin diğer gruplarla birleşerek operasyonun etkisini artırması olarak kendini gösteriyor.

2. Yetkinlikler

Sivil inisiyatifin üstlendiği operasyonun ölçüğü itibarıyla ormanlık ve ağaçlık alanlarda çöp toplama, kafa lambalarına pil takmaktan, gece gözlem noktalarında nöbet tutmaya kadar zamanını ayırmaya gönüllü her insanın yapabileceği görevler sayıca daha fazla olsa da, inisiyatifin erişimindeki uzmanlıklar yapılan çalışmanın etkisinde belirleyici olmuştur.

a-İlgili Yetkinlikler

Arama Kurtarma faaliyetlerinde bulunmuş kitesurf hocalarından, İtfaiye' den ve Orman Genel Müdürlüğünden emekli uzmanlar kadar doğrudan afet ile alakalı uzmanlığı olanların hayatlarını askıya alıp bir araya geldi. Bu uzmanlıkların harekete geçirilmesi, teknik bilgiler esasında karar alabilmenin yanında; insanları bilgilendirmede, kamu ve kolluk kuvvetiyle iletişim kurulmasında ve inisiyatif içerisinde güven ortamının oluşmasında kritik rol oynamıştır. Örneğin STK'larda aktif görev alan Akyaka sakinleri, ulusal ölçekteki STK ağı ile koordinasyon ve bilgi akışının sağlanması için çaba göstermenin yanında inisiyatifin iş akışının oluşturulmasına katkı sağlamışlardır. Kariyerlerini yangın ile mücadele ile geçiren emekli itfaiyeci ve orman mühendisleri planlanan eylemlerin bilimsel dayanağından malzeme alımına kadar anahtar danışmanlıklarda bulunmuşlardır. Afet yönetimi konusunda birikimli gönüllüler ise operasyonel planlamada büyük katkılar sunmuşlardır.

b-Adapte olan Yetkinlikler

Birçok gönüllünün ilgili uzmanlıkları haricinde yetkinliğini ve sosyal ağını doğrudan etki üretecek şekilde harekete geçirebileceği bir alan bulması, inisiyatifin faaliyetlerinin etkisini ve ölçüğünü şekillendirmiştir. Örneğin kariyerinde etkinlik sektöründe çalışan kişiler, lojistik operasyonun yürütülmesinde rol almışlardır. Akyaka Jandarma Komutanlığından sonra Karabörtlen Jandarma Komutanlığına muhtarlar ile beraber malzeme ve ekipman gönderilmesini sağlayarak lojistik operasyonun yayılmasını etkin bir şekilde sağlamışlardır. Sivil inisiyatifler ve topluluk oluşturma konusunda yetkin gönüllüler, ekip içi sürdürülebilirlik konusundaki deneyimlerini inisiyatife aktarmışlardır. En önemlisi de vinç şoförlerinden, depo sahiplerine, turizm esnafından yöre gençlerine kadar halk ihtiyaç duyulduğunda hızlı bir şekilde harekete geçerek çalışmalara destek vermiştir.

c-Dışarıdan Destek

Uzmanlığı doğrudan afet planlaması, lojistiği ve organizasyonu olan kişiler, ya kısa süreliğine inisiyatif içerisindeki, otel sahiplerinin ücretsiz ağırlaması sayesinde yada uzaktan online olarak, çekirdek ekiple görüşerek çok kritik bilgi aktarımında bulunmuşlardır. Sahada ihtiyaç duyulan bir çok ekipmanın temini konusunda kişisel ilişki ağlarını mobilize eden kişiler sayesinde özellikle Köyceğiz ve Ören bölgelerini de kapsayan ihtiyaç/ tedarik zincirleri kurulmuştur. Yerinden örgütlenen afet yardım çalışmalarına teknik destek verebilecek Türkiye genelinde alanında uzman profesyonel afet çalışanlarını içeren bir teknik iletişim ağının gelecekteki afetler için biraraya gelmesi bu tür bir desteğin sistematik hale getirilebilmesi için yararlı olabileceğini öngörüyoruz.

Yukarıda belirtilen bütün bu nitelikli iş gücünün harekete geçirilmesi, üç gün içerisinde yoktan bir inisiyatif var ederek efektif bir dayanışma ağı örgütlenmesini sağlamıştır. Bu yetkinliklerin Akyaka yerinde enformel ağlar üzerinden erişimi devam etse de insan kaynakları yönetimi çerçevesinde gelecekteki afetler için kayıt altına alınması ve güncellenmesi önerilen eylemler arasındadır. Öte yandan bütün bu kaynakların harekete geçirilmesinin temelinde, kriz ortamında insanlarda oluşan aciliyet ve çözüme yönelik katkı verme refleksi ile oluştuğu göz ardı edilmemelidir. Bu anlamda, kriz sonrası çalışmalarda aciliyetin ortadan kalkmasıyla insan gücünün azalması doğal kabul edilmelidir. Gelecek yıl yangın riskinin arttığı döneme yönelik çekirdek ekibin çalışmaları da bu maddi ve beşeri kaynakların tekrar risk halinde harekete geçmesi durumunda, bu kaynakların içine yerleşebileceği sağlıklı bir organizasyonel akış, eğitilmiş gönüllüler ve uygulanabilir bir acil eylem planını hazırlamak çerçevesinde düşünülmelidir.

Amaç ve Kapsamın Belirlenmesi ve Evrimi

Yangınlardaki en kritik öğrenim, orman yangınları konusunda en etkin sivil katkının, yangının başlamasını önleyici faaliyetler ile yangın çıktıktan sonraki ilk 30 dakikada yapılacak çalışmalar olduğunu göstermiştir. Bu sebeple bütün enerjimizi önleyici çalışmalara ve ilk müdahale kapasitesinin artırılmasına yönelik faaliyetlere odakladık.

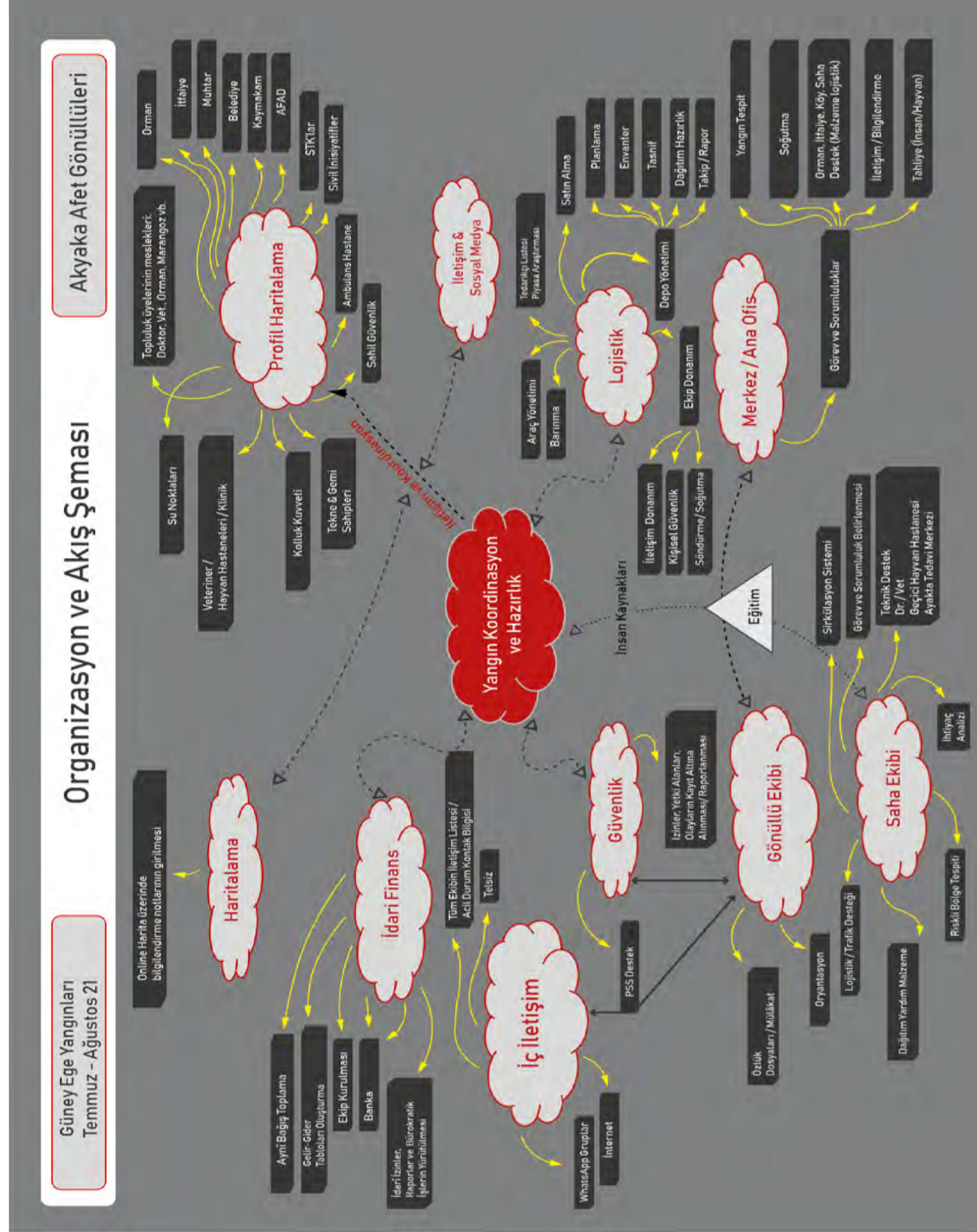
Sivil İnisiyatif içerisinde özellikle saha ekipleri içerisinde bir grup, aktif yangın bölgelerine destek vermek için düzenli olarak Köyceğiz ve Ören'deki yangınlara gitmeyi talep ederken, çekirdek ekip olarak Akyaka bölgesinde çıkacak bir yangına zamanında müdahale edebilmek için kaynaklarımızı etkin bir şekilde yönetmek adına coğrafi kapsamımızı Gökova bölgesi olarak belirledik. Civar yangınlarda görev alanların inisiyatife getirdiği tecrübe ve öğrenmeler ise atılacak adımların niteliğini güçlendirdi.

Gönülden

Organogram

İhtiyaç Tespiti

İhtiyaç tespiti üç kategoride yapıldı:

Yangın bölgelerinde aktif olarak görev alan personel ve görevlilerin ihtiyaçları doğrultusunda kişisel koruyucu ekipman ve malzeme listelerinin hazırlanması.

Bölgelerin mahalle bazında yangına hazırlıklı olması için gerekli olan su tankeri/jeneratör/ yangın söndürücü ve kişisel donanım ekipmanları gibi destek malzeme listelerinin hazırlanması.

Bu kapsamda bölge orman şeflikleri ile görüşüldü, aktif olarak sahada olacak kişilere yönelik doğru ekipmanın ne olduğu belirlendi. Ekipmanın teknik özelliklerini gönüllü ekip dahilindeki uzman kişilere danışarak piyasa araştırması yapan tedarik ekibine yönlendirdik. Gönüllü Koordinasyon Ekibinin çalışma kapsamının büyümesi, iç organizasyon ihtiyaçlarını doğurdu.

İnsan kaynağı, lojistik, depolama, iletişim ve koordinasyon ekiplerinin oluşmasını sağlandı.

Lojistik ve Tedarik

Satınalma ve Tedarik Süreci: Araştırmacı kişi, ihtiyaç tespiti sonucundaki listelerdeki malzemelerin fiyat/performans ilişkisini inceledi, stok bilgisi aldı. Piyasa araştırılması yapılmış, ihtiyacı belirlenmiş malzemelerin sosyal medyada paylaşılması, potansiyel bağışçı kişilere iletilmesi sağlandı. Kişiler üreticilerden siparişi verdi ve öncesinde planlamış nakliye araçlarına yönlendirildi.

Nakliye: Bireysel gönderiler genel olarak kargo ile iletildi, gönüllü nakliyeciler araçlarını kaynak sağlayıcıların ilettilerini sağlamak için merkezi bölgelerde bekletti. Araçların kapasitesi doldukça lojistik depomuza ilettiler.

Depo Yönetimi: Toplam talep doğrultusunda deponun istifleme alanı, istifleme paketleme, sayma ekiplerinin oluşturulması sağlandı. Eş zamanlı depo giriş-çıkışlarının etkin ve doğru yapılabilmesi için genel ve özel bilgilerin girilebildiği uzaktan takip edilebilir CRM sistemi kuruldu.

Bu sistemde topladığımız verileri şeffaflık ve hesap verebilirlik adına **buradan** ulaşabilirsiniz. Gelmeye başlayan yardımlar türlerine ayrılıp, istiflendi. Mahalli ve sahadaki ihtiyaçlara yönelik kişisel koruma ekipmanları kitler haline getirildi. Kitler saha destek ekiplerinin standart hale gelen ihtiyaç kalemlerinin bir araya toparlanması sayesinde, hem mal talebi hem de teslimat süresinin hızlanmasını sağladı.

Depo yönetimindeki en hayati noktanın depolama hacmi olduğu kısa sürede anlaşıldı. Mal giriş hızı ile mal çıkış - dağıtım hızı arasındaki fark ihtiyaç duyulan depo hacmini belirler. Tedarik planlaması sırasında bu dengenin gözetilmesi için stokların gerçek zamanlı izlenmesi gerekliliği ortaya çıktı. Bu ihtiyacı karşılamak için de tedarik otomasyonu uzmanı bir gönüllü CRM adı verilen bilgisayarlı tedarik otomasyon sistemini oluşturdu. Bu sayede operasyondan sonra da genel raporlama, sistem üzerinden, istenilen filtrelerle yapılabilir oldu. Bu sistemin en büyük faydası yardım malzemelerinin ne zaman nereye ve kime gönderildiği ile ilgili hesap verilebilirliği tesis etmesi oldu.

Araç Yönetimi: Mahalli ve aktif yangın bölgelerindeki ihtiyaçlara yönelik nakliyecileri sağlamak amacıyla, gönüllü nakliye araçlarının listesi önceden oluşturuldu. Günlük talep doğrultusunda gönüllüler ilgili kişileri ekipmanları hızlıca ilettiler.

Konaklama ve Kişisel İhtiyaçlar: Dış bölgelerden gelen gönüllülerin konaklama ve yeme-içmesi için bölge esnafından potansiyel yardımcı olabilecek kişiler belirlendi. İhtiyaca yönelik yönlendirmeler yapıldı.

Kaynak Geliştirme

Sivil inisiyatifin herhangi bir tüzel kişiliği olmaması sebebiyle sahadan gelen ihtiyaç listeleri doğrudan aynı yardım olarak koordine edildi ve geliştirilen kaynaklar sahaya iletildi. Bu sayede herhangi bir nakit akışından kaçınıldı ve olası meşruiyet ve hesap verebilirlik sorunlarının önüne geçildi. Saha ihtiyaçları haricindeki operasyonel giderler esnaf ve yardımseverlerin ihtiyaca yönelik tedarikleri ile karşılandığı için aktif bir muhasebesinin yürütülmesine ihtiyaç duyulmadı. Önemli öğrenimlerden biri de bu ölçekte bir operasyonun yürütülmesi için bir muhasebe sürecinin planlanması ve gönüllülerin yeme içme, benzin gibi masraflarının karşılanabilmesinin, sürdürülebilirlik için önemli bir faktör olduğudur.

Yangınların başlamasıyla birlikte duyarlı vatandaşlardan yoğun bir bağış süreci başladı. Yangın bölgelerine giden inisiyatif gönüllülerinin gözlemleri özellikle marmaris bölgesinde bağışlarla gelen malzemelerin sahada doğru yerlere aktarılması ve gerçek ihtiyaçların temin edilmesi süreçlerinde sorunlar olduğu yönündeydi. Bunun üzerine inisiyatif içerisinde üç kişilik bir ekip sahadan gelen ihtiyaç listesi ve listede ürünlerin en kaliteli ve en uygun bütçeyle temin edilmesi sürecini başlattı. Çoğunlukla Muğla dışından temin edilen malzemelerin önce Akyaka'ya gelmesi sonra da sahaya gönderilmesi sebebiyle kaynak geliştirme ekibi ile saha ve lojistik ekipleri arasında düzenli bir bilgi akışı kuruldu.

Yangınlar söndürülmeye başladıkça donörlerin ilgisi azaldı ve 4. haftada tamamen kesildi. Haritalama yarım kaldı. Bağışçı ilgisinin azalması, aslında bir çok afette görülen ve literatürde "bağışçı yorgunluğu" adı verilen olağan bir durumdur. Kaynak geliştirme konusunda en önemli öğrenme noktası, uzun vadeli yangın söndürme kapasite oluşturmaya yönelik, tam da bu yüzden görece maliyetli kalemlere karşılık gelen faaliyetlerin, krizin aciliyeti içerisinde göz ardı edilmemesi gerekliliğidir.

Gönüllü/İ.K Yönetimi

Çalışmalar süresince yaklaşık 1000 gönüllü afet önleme ve hazırlık çalışmalarında aktif olarak görev aldı. Katılımın yüksek olmasının, yerel halkın kendi yaşam alanını ve çevresini savunma ve koruma refleksinden kaynaklandığını düşünmekteyiz. Oluşan krizi engellemek için idari kapasitenin eksik olduğu hissiyatı ile oluşan kaygı insanları harekete geçmeye yönelten en temel sebeplerden birisiydi.

Afet müdahale çalışmalarında yer alan gönüllülerin aynı zamanda afetten etkilenen paydaşlar olması, geleneksel afet çalışmalarına tezat, olumlu dinamikleri ortaya çıkardı. Bu anlamda çalışmalara katılan yerel halk, elinde bulunan yerel kaynakları kolektif ve etkin bir şekilde topyekün bir seferberlik ile harekete geçirdi.

Akyaka Afet Gönüllülerinin çağrısı ile çalışmalara bireysel olarak katılanların dışında, kendi kapasitesi ile mahallesini, çevresini ve yardım malzemelerini mobilize eden kişi ve grupların da katılımı ile Akyaka Afet Gönüllüleri kapsayıcı bir çatı yapılanması haline geldi.

Gönüllü ekibin büyümesi ile ihtiyaç duyulan insan kaynaklarını yönetmek üzere Akyaka'da, esnaf ve yerel halk ile yakın tanışıklığı olan bir sorumlu belirlendi. İnsan Kaynakları sorumlusu başlangıçtan itibaren, gönüllü havuzuna dahil olan kişilerin özlük bilgilerini topladı (kimlik, iletişim, kan grubu, kronik hastalık, araç bilgileri vb.) . İhtiyaç durumunda kişilere ulaşarak, yönlendirmeler yaptı.

Saha Ekibi

Yangınlar başlar başlamaz deneyimli deneyimsiz bir çok kişi yangın bölgelerine doğrudan giderek oradaki personele ve halka yardım etmeye başladı. Bu süreçte sahanın ihtiyaçlarının belirlenmesi ve en etkin müdahale yöntemi konusunda hızlı değerlendirmelerde bulunuldu. Bu kapsamda çevredeki yangın bölgelerine giden ekiplerin koordinasyonu ve takibine ek olarak Akyaka bölgesinde çıkacak yangınlara hızlı müdahale edilebilmesi için jandarma komutanlığındaki AAG(Akyaka Afet Gönüllüleri) merkez ekip tarafından koordine edilen arazi araçlı her biri 4-5 kişiden oluşan, 20 ekip oluşturuldu.

Günlük olarak güncellenen nöbet çizelgesi üzerinden yangının çıktığı bölgelere göre kimlerin önce sahaya gideceğinin akışları çıkarıldı. Nitekim Akyaka bölgesinde çıkan 8 yangına da ilk 30 dakika içerisinde müdahale edilerek büyümeden söndürülmesi ve sonrasında soğutma çalışmalarında gönüllülerin yer alması sağlandı. Jandarma ve muhtarlarla koordine olan inisiyatif gönüllüleri sayesinde mahallelerdeki envanter ve iletişim kişileri belirlendi. Bu kapsamda, çıkan yangınlarda gönüllü ekip yangına ilk müdahale eden görevli personele destek, söndürmeye yardımcı olacak ekipmanların ulaştırılması, trafik sıkışıklığının giderilmesi ve sonrasındaki soğutma çalışmalarında görevlilere çok önemli destek sağlamıştır.

Yangın Gözlem Ekibi

Yangına henüz büyümeden müdahale etmenin öneminin bilinciyle sivil inisiyatifinin ilk faaliyetlerinden biri yangın nöbeti olmuş ve Akyaka bölgesinde çıkan yangınların büyümeden söndürülmesinde önemli rol oynamıştır.

Yangınlarda ormanı ve bölgesini, kundaklama söylentilerine karşı, meşru bir yaşam alanı savunması refleksiyle hareket eden yerel halkın, yangın gözlemi sırasında şiddet içerme potansiyeli bulunan bu mobilizasyon faaliyetini kolluk kuvvetleri dahiliyeti ve topluluk buluşmaları ile sağlanan bilgi akışı sayesinde sağduyulu, organize ve yapıcı bir yangın gözlem aktivitesine gözlem aktivitesine dönüştürmesidir.

İlk başta devriye gezerek yapılan uygulamadan vazgeçilerek, Jandarma ile iş birliğinde belirlenen gözlem noktalarında Whatsapp grubundan koordine olarak çıkarılan nöbet planları ile gözlem yapılmıştır.

Hayvan Refahı Ekibi

Marmaris'te başlayan yangının ilk gününde Akyaka'da yaşayan bir gönüllünün kurtarılan hayvanlar için yerini açacağını Twitter'da paylaşması üzerinden başlayan süreçte bir arayan gelen Akyaka'daki hayvansever gönüllülerin Ula Belediye Başkanı ve Fen İşleri ve İmar Başkanı ile görüşerek, resmî olarak tek destek verdikleri ve yetkili "Akyaka Akçapınar geçici afet bakımevi'ne dönüşen yoğun bir operasyon yürütülmüştü. İlçe Tarım Müdürlüğü, Marmaris Belediyesi, Muğla Büyükşehir Belediyesi de destek ziyaretlerinde bulundu. Çok hızlı ve gerçekten başarılı bir şekilde yapılan yardım çağrıları ve organizasyon ile yardımlar toplanmaya başlandı ve yangından kurtarılan hayvanları misafir eden geçici bakım evinde 350'ye yakın hayvana çeşitli sağlık hizmetleri verildi.

Yangınlardan sonra operasyonunu devam ettirebilmek ve gelecek yangın sezonunda da öğrenimleriyle koordinasyona destek verme planıyla Pati Sevgi Çiftliği'ne dönüştü.

Sevgi

Mahalle Koordinasyonu

Genel Koordinasyonun sağlanmasının ardından, akyaka jandarma komutanlığı görev alanındaki köylerde muhtarlar ile irtibata geçildi. AAG nin yakın çevre bağlantıları ile şehirden göçmüş, organizasyon yeteneği yüksek, beşeri ilişkileri yüksek kişiler AAG adına köy sorumlusu seçildi. Muhtar ve azalar ile koordinasyon halinde olması istendi. Bu süre zarfında uzmanlar, ilgili muhtarlar, köylü, şehirden göçmüş iyi analiz yapabilen kişilerden köylerde yangınla mücadele kapasiteleri nasıl geliştirilir konusunda bilgi toplandı. Bu bilgiler doğrultusunda durum analizi ve eksikleri belirlemek adına dosya oluşturuldu. Dosya ile birlikte, köy sorumluları, muhtar/aza ve köy kanaat önderleri ile incelemelerde bulunuldu ve analizler yapıldı.

Analizler, kaynak geliştirme departmanına iletildi. İhtiyaçlar doğrultusunda halihazırda depoda olan malzemeler ve kalan ihtiyaçlar tespit edildi ve yardımseverler ile paylaşıldı. 4 gün içerisinde 10 köye ihtiyaçları teslim edildi. Aynı süre zarfında Karabörtlen Jandarma Komutanlığı'ndan gelen talep doğrultusunda, karakol sorumluluk alanında bulunan köylerin bu ihtiyaçları, kaynak geliştirme departmanına iletilmesi ile, eş zamanlı olarak her iki bölgede de yardımların ivedilikle iletebilmesi için Karabörtlen Jandarma Karakolu'nda ayrı bir lojistik ekibi ve depolama kapasitesi kuruldu. Takibinde 4 gün içerisinde 15 köye yardımlar iletildi. Yardımlar iletilirken halihazırda kapasitelerin belirlenmesi, haritalanmasına dair iletişim, lokasyon ve teçhizat bilgileri toparlandı. Lakin güncel bir haritaya bu bilgiler işlenemedi.

Kapasite geliştirme ile ilgili en önemli kalemlerden biri yangına ilk müdahale için gerekli 3 tonluk, traktörler tarafından çekilebilen ve 30 m yüksekliğe su sıkabilen su tankerleri idi. Yangınlar devam ederken sahadan gelen bilgiler ve Akyaka bölgesinde çıkan yangınlara ilk müdahaleyi de mahallelilerin kullandığı traktör römorklarındaki yangın söndürme tankerlerinin en etkin çözüm olduğunu görmemizle birlikte inisiyatif içerisinde oluşturulan bir ekip riskli mahalleler öncelikli olarak 14 adet traktör römork söndürme aracını yaptırma kararı aldı. Jandarma komutanlığı, muhtarlar ve belediye ile birlikte duyarlı vatandaşların aynı yardımlarıyla 4 gün gibi kısa bir sürede kaynak geliştirme, tedarikçi belirleme ve üretim süreçleri gerçekleştirilerek söndürme tankerleri muhtarlara teslim edildi. Şüphesiz ki orman köyleri sakinleri, olası yangın sahalarına yakınlıkları, orman yollarını çok iyi bilmeleri açısından çoğu durumda yangına ilk ulaşabilme potansiyele sahiplerdir. Bu anlamda köy sakinlerinin tarımsal sulama amaçlı olarak halihazırda kullanımına vakıf oldukları ve kendi traktörlerini bağlayabildikleri, 30 m yüksekliğe kadar su sıkabilen 3 ton kapasiteli bu tankerler, hem orman içinde hareket kabiliyetleri hem de arazözler geldikten yedekte su tedarigi yapabilmeleri açısından pratik ve etkili bir çözüm olarak öne çıkmaktadırlar.

Ormana sınır mahallelerin sakinleriyle yaptığımız görüşmelerde daha önceden belli bölgelere yerleştirilmiş, su şebekesine monte yüksek basınçlı yangın vanaları (hidrant) olduğunu öğrendik. Bu vanalar ormana sınır mahallelerin çevresinde mahalleler için bir koruma kalkanı olması dışında yangına müdahale eden arazözlerin hızlı bir şekilde su almasını sağlıyor. Muğla Su Kanalizasyon İdaresi (MUSKİ) ile yaptığımız görüşmelerde İtfaiye Müdürlüğü ile ortaklaşa yapılan çalışma ile eksik hidrantların sayı ve lokasyonlarının belirlendiği anlaşıldı. Bu bilgiler ışığında yazılan proje teklifi donörlere sunulmasına rağmen, yangınların sönmesiyle destekçilerin ilgisinin azalması dolayısıyla, bu hidrantların tedariki sağlanamadı. Gelecek yangın döneminde bu hidrantların hayır-severler yoluyla ya da Muğla Büyükşehir Belediyesi'nin yatırım programına alınması yoluyla temin ve tesis edilmesinin takipçisi olacağız.

Bölgede oluşabilecek elektrik kesintileri için mahalli anons sistemlerine adapte edilebilecek UPS sistemlerinin ihtiyaç olduğu yangınların son günlerinde belirlendi. Kaynak üretme çabasında olmamıza rağmen yangın konusunun gündemden kalkması ile yardımseverlerin bağışları ve ilgileri azaldı ve kaynak sağlanamadı. Bu konu ile ilgili bir sonraki yangın sezonuna kadar yerel yönetimler ile çalışma yapmayı planlıyoruz.

Mahalle kapasitelerinin belirlenmesi ve geliştirilmesi sürecinde yapmış olduğumuz çalışmalarda, halihazırda olan kapasite ve dezavantaj yaratabilecek olguların (tanker, motorlu ekip, anons yapabilecek kişiler, su ikmal noktası, yangın söndürücü, jeneratör, dar boğaz yol, tüp dolum tesisi, telefon erişiminin kısıtlı olduğu alanlar vb.) verilerini (konum, kişi, iletişim) online harita uygulamalarına, bölge koordinasyon noktalarına ve gönüllü ilk müdahale ekiplerine dağıtılmak üzere basılı hallerinin dağıtılması planlandı. Belirli yerleşkelerin verileri alınmasına rağmen iş gücü eksikliğinden haritalama yapılamadı. Ancak bir sonraki yangın dönemine kadar bu eksiklerin tamamlanması için, muhtar, kolluk, belediye ve kaymakamlığın nezdinde, gönüllülerin iş gücünü sağlaması ile haritaların tamamlanması planlanıyor. Bu çalışma basit anlaşılabilir bir modül haline getirilip, bu konuda faaliyet gösteren aktif STK'lar ile paylaşılması öngörülmüyor.

Mahalli Kapasite Geliştirme Sonuç Tablosu;

#	Belediye	Jandarma Bölge	Köyler	Dürbünlülü Tanker	Benzinli Su Pompa	Jenaratör (6.5kw)	Alet Takımı (kürek, tırmık, kazma)	İlk Yardım Kiti Seti (5'li)	Kesim Motoru	Su Tankı 3 Ton	Genel Maske	Yangın Tüpü (10lt)
1	Menteşe	Yerkesik	Akbük									
2	Menteşe	Yerkesik	Yenice	1		1	5	6			1000	7
3	Menteşe	Yerkesik	Kuyucak				1	6		1		11
4	Menteşe	Yerkesik	Obrukalanı		1	1	5		1			15
5	Menteşe	Yerkesik	Kıran	1								
6	Milas		Kultak				10	10			50	30
7	Milas		Dereköy				5	6				45
8	Milas		Alatepe				10	5				30
9	Ula	Akyaka	Akçapınar	1		1	5	6			1000	10
10	Ula	Akyaka	Akyaka	1								
11	Ula	Karabörtlen	Arıcılar	1			4	4			250	35
12	Ula	Karabörtlen	Ataköy				5					5
13	Ula	Ula	Çiçekli				4	2			300	30
14	Ula	Akyaka	Çıtlık		1				1			
15	Ula	Karabörtlen	Çörüş	1	1			4			300	
16	Ula	Karabörtlen	Elmalı					7			300	16
17	Ula	Karabörtlen	Esentepe					4			300	
18	Ula	Akyaka	Gökçe				5	6				27
19	Ula	Gökova	Gökova		1		5	6				30
20	Ula	Karabörtlen	Karabörtlen	1	1	1	4	4	1		300	50
21	Ula	Karabörtlen	Kavakçalı	1	1	1	4					35
22	Ula	Karabörtlen	Kızılyaka	1			4	4			250	35
23	Ula	Karabörtlen	Oyru-Kıyra	1	1		4	4			300	35
24	Ula	Karabörtlen	Örnekköy	1		1		4			300	
25	Ula	Karabörtlen	Portakallık			1		5			270	30
26	Ula	Karabörtlen	Sarayyanı		1						250	
27	Ula	Akyaka	Şirinköy			1					20	30
28	Ula	Karabörtlen	Yeşilçam		1	1	4	2			300	30
29	Ula	Akyaka	Yeşilova	1		1	7	6			1000	17
30	Ula	Ula	Kızılağaç	1								
31	Ula	Ula	Turgut	1	1	1						
32	Ula	Ula	Gölcük		1	1						
			Toplam	14	11	12	91	4205	3	1	7490	553
											Toplam	12380

Çalışma Yöntemi

(Nasıl Yaptık?)

Öğrenme-Eylem-Öğrenme Döngüsü

Merkezi, hiyerarşik ve doğrusal bir çalışma yöntemi yerine çok başlı ve desentralize bir çalışma yöntemi belirledik. Eylemlerimizi önceleyen değerlendirmeyi yapacak bilginin olmadığı durumlarda olabildiğince farklı ekibin yaptığı çoklu inovatif girişimler, çalışan ve çalışmayan yöntemlerin hızlı bir şekilde elenip çok hızlı ve etkili şekilde öğrenerek ilerlememize yol açtı. Yangın ölçeği karşısındaki çaresizliğimizi örgütlü bir mobilizasyona, bilgisizliğimizi yenilikçi uygulamaları keşfetmemiz için ufuk açıcı bir enerjiye dönüştürdük.

İç İletişim

İnisiyatifin içerisinde görev dağılımları ve faaliyetlerin netleşmesiyle beraber kurulan whatsapp grupları üzerinden bilgi akışı sağlanmaya başladı.

Yangın çıkması halinde çekirdek ekibin teyit alma, yangının yerine göre saha ekiplerini yönlendirme iletişim akışları 24 saat olacak şekilde planlandı.

İletişim altyapısı olarak lokasyon paylaşımı, multimedya içerik paylaşımı ve kullanıcı sayısı sebebiyle whatsapp grupları olmuştur. Topluluk buluşmaları ile başlayan Whatsapp grupları inisiyatifin organizasyon şeması ile birlikte spesifik hale gelmiştir.

İç iletişimde teyitsiz içeriklerin paylaşılmaması, grupların açılma amaçları dışında konuların konuşulmaması, özellikle moral, motivasyonu ve ilişkileri zorlayan dilden uzak durulması konusunda grup içerisinde hatırlatma yapmak sağlıklı, etkin iletişim için faydalı pratikler olarak öne çıkmıştır.

Dış İletişim (bürokrasi, diğer gönüllü ekipler, sosyal medya)

Hali hazırda Akyaka'da yaşayan geniş bir kesimin ve esnafın takip ettiği bir instagram hesabı Afet için gereken anlık iletişim ihtiyacını karşılamak için kullanıldı. Bu sayede hem bölgede aktif olan kişi ve kurumlarla bir iletişim köprüsü kurulmuş hem de Türkiye genelinden duyarlı vatandaşların desteklerini mobilize edebilmesini sağlamıştır.

Sosyal medya hesaplarından ihtiyaç listesi, bölgedeki yangınlarla ilgili güncel bilgiler ve yangın anında yapılacak uygulamalar gibi içerikler paylaşarak doğru bilginin yayılması konusunda rol üstlendik.

Operasyonun yoğunluğu ve zaman sıkıntısı afet sırasında yangın bölgelerindeki paydaşlarla olan iletişimimizin aksamasına ve genel olarak yaptıklarımızı aktarma noktasında eksikliklere sebep olmuştur.

Özellikle tüm Türkiye genelinde ihtiyaç listelerinin satın alınması ve sahaya ulaştırılmasıyla ilgili süreçte merkezi bir koordinasyonun devrede olmayışı sahadaki aktörler arasında iletişim kopukluklarına sebep oldu.

Güvenlik (Fiziksel/Hukuksal/Psikolojik)

Resmi izinler, hukuki sorumluluk, gidilmesi gereken yerlerin risk değerlendirmesi, olayların kayıt altına alınması, ekip unsurlarının fiziksel ve psikolojik durumunun değerlendirilmesi başlıkları altında inisiyatifin faaliyetlerinden doğabilecek riskler değerlendirilerek hareket edildi. Hukuki konularda yerelde gönüllü avukatlar değerli katkılarda bulundular. Ekiplerin kendi güvenliklerini ön planda tutan bir operasyonel yönetim şekli, daha önce afetlerde üst düzey operasyonel sorumluluk almış gönüllüler sayesinde sağlıklı bir şekilde gerçekleştirildi.

Afet yardım çalışmalarında yer alan gönüllülerin yoğun stres, yorgunluk ve travmatik olaylara maruz kalma yüzünden psikolojik olarak etkilenmeleri bilinen bir olgudur. AAG'nin faaliyetlerinin sadece iki hafta gibi kısa bir sürede gerçekleşmesi nedeniyle bu tür olumsuzlukları görece sınırlı oranda kaldığı değerlendirilmiştir. Ancak yangınları takip eden aylarda Maya Vakfının öncülüğünde AAG gönüllülerine Psikososyal İlk Yardım eğitimi verilerek bu konudaki farkındalığın artırılması konusunda ilk adım atılmıştır. Bu tür eğitimlerin olası kapasite geliştirme faaliyetleri kapsamında yaygınlaştırılması hedeflenmektedir. Bunun yanında özellikle kilit koordinasyon görevlerinde ve sahada risk altında çalışan ekiplerin rotasyonu konusunda daha fazla çaba gösterilmesi büyük önem teşkil etmektedir.

Olası Gelecekler

Bu sonuç raporunun hazırlanmasıyla başlayan bu yeni süreçte, yüksek sıcaklık ve düşük nem döngüsünün gerçeğinin ışığında 2022 yazı yangın mevsimini hazırlık için aşağıdaki başlıklar altında bir tartışma ve planlama sürecine başlamayı öngörüyoruz.

Orta ve uzun vadeli en kötü durum senaryoları

Vizyon (Birlikte iş yapma kültürü, potansiyelimiz, hayal ettiğimiz gelecek)

Potansiyel eylem alanları

Afet Hazırlık Altyapısının Mesken ve Köy Bazında Konsolidasyonu

Afet Hazırlık Eğitimleri

Kamu, Yerel Halk ve Özel Sektör Arasındaki Koordinasyon

Afet Senaryoları, Risk Değerlendirme ve Öteleme Çalışmaları

Gönüllü acil durum izleme müdahale ekipleri??

Kalkınma perspektifinden sosyal ve çevresel sürdürülebilirliğe dönük adımlar

Sonuç

Değişen iklim koşullarıyla aynı gün içerisinde çok sayıda yangın çıkması durumunda müdahale gücünün ve koordinasyon kabiliyetinin düşmesinden doğan boşluk, 2021 orman yangınlarında gönüllülerin afetle mücadelede oynadığı kritik rolü göstermiştir. Bu yüzden gelecek orman yangınları için önleyici çalışmalar ve yangın müdahalesi kapsamında yapılacak planlama çalışmalarının önemli bir parçası olmalıdır.

Öğrenimlerde belirttiğimiz gibi orman yangınlarına müdahale için oluşan bir sivil inisiyatifin en etkili faaliyet alanları önleyici alanlar ve ilk 30 dakikadaki müdahale kapasitesi olarak ortaya çıkmıştır. 30 dakikada kontrol altına alınamayan yangınlar için sivil inisiyatifin etki alanı çok daralmaktadır.

Yangın sonrasında katıldığımız çalıştay ve uzman görüşmeleri göstermiştir ki ülkemizin yangınla mücadele stratejisi çıkan yangınları söndürmek üzerinedir. Aşırı sıcak ve düşük nem koşullarının süresinin uzadığı ve sertleştiği gerçeği karşısında 2021 yangınları göstermiştir ki aynı anda çıkan ve kontrol altına alınamayan yangınlar merkezi müdahale kapasitesinde bölünmeler kaynaklı ciddi boşluklar oluşturmaktadır. Yangın önceliyici stratejilere geçişin yanında, çıkan yangınlara büyümeden müdahalenin en kritik unsur olduğu gerçeğiyle mahalle gönüllü örgütlenmelerinin orman yangın hazırlığı, mücadelesi ve afetler karşısından toplumsal dayanışma açısından etkisi çok büyüktür.

Akyaka Afet Gönüllüleri olarak deneyimimizin en kıymetli öğrenimi harekete geçen çok az sayıda insanın birbirini dinleyerek dayanışma içerisinde kamu, sivil toplum, özel sektör, akademi içerisindeki kaynakları mahalle seviyesinde mobilize ederek gidişata etki edebildiğidir.

2022 yılı hazırlıkları kapsamında uzmanlar ve diğer sivil inisiyatiflerin saha öğrenimleriyle birlikte orman yangınları için mahalle örgütlenmesi eylem planının ihtiyaç olduğunu görmekteyiz. Bu sebeple bu rapor 2021 yangın sezonu deneyimlerini arkamıza alıp gelecek sezon için önleyici hazırlıklardan mahalle bazlı örgütlenmeye kadar yapılması gereken çalışmalar konusunda dayanışma çağrısıdır. Raporla ilgili görüş ve önerilerinizi iletmek, 2022 orman yangınlarına hazırlıklar kapsamında mahalle örgütlenmeleri için bize akyakaafet@gmail.com e-posta adresinden ulaşabilirsiniz.

